

- строків утримання інвестиційного активу;
- класифікації фінансових інвестицій у рамках категорій, передбачених обліковим законодавством відносно фінансових інструментів;
- функцій активів - із використовуваних на потреби операційної діяльності на функціонуючі як об'єкти інвестиційної діяльності.

Зміна облікової політики повинна враховуватись при змінні інвестиційної політики, а саме зміни інвестиційних активностей та інвестиційних ризиків

Таким чином, варто визначити про синергетичний взаємозв'язок між обліковою та інвестиційною політикою підприємства, при цьому доцільно вказати про складові облікової політики, а саме:

- опис характеру інвестиційної діяльності підприємства (активний або пасивний інвестор);
- критерії визнання активів інвестиційними;
- деталізований склад інвестиційних активів;
- основу (або основи) оцінки інвестиційних активів, використовувану для підготовки фінансової звітності;
- визнання та структуру доходів і витрат від інвестиційної діяльності;
- способи переоцінки інвестиційних активів;
- способи рекласифікації інвестиційних активів;
- методика обліку за умови вибуття інвестиційного майна.

Література

1. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» – наказ Міністерства фінансів України від 28.04.2000р. № 92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» – наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999р. №242. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Крупка Я. Д. Облік інвестиційно-інноваційної діяльності: навч. посібн. / Я. Д. Крупка, С. В. Питель, І. В. Мельничук. – Тернопіль : ТАЙП, 2011. – 234 с.
5. Ліба Н. С. Стратегічний управлінський облік інноваційної діяльності / Н. С. Ліба // Облік і фінанси. – 2012. – № 9 (23). – С. 272–280.

УДК 657.6

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ВИЩИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ (ВОДА)

О. О. Разборська

Сучасна інтеграція України у світове співтовариство актуалізувала проблему розбудови цілісної і ефективної системи фінансового контролю, яка має відповідати сучасним вимогам. Основними загальносвітовими тенденціями в цій сфері є: посилення контролю громадянського суспільства за діяльністю урядових структур; підзвітність і відповідальність органів контролю державних фінансів перед суспільством; забезпечення незалежності органів контролю державних фінансів; зближення й уніфікація систем і механізмів фінансового контролю у зв'язку з глобалізацією економіки і переходом на міжнародні стандарти обліку, звітності та аудиту.

Зазначені тенденції мають бути враховані при впорядкуванні процесу створення сучасної системи контролю державних фінансів, формуванні двох її гілок – внутрішньої і зовнішньої. При цьому внутрішній контроль виконавчих органів державної влади дозволяє державі не тільки контролювати свої доходи і витрати, проводити фінансову політику, але й сприяє підвищенню ефективності виконавчої влади і державного управління в цілому. Зовнішній контроль виконує функцію забезпечення підзвітності державної системи суспільству.

Філософське розуміння якості державного аудиту полягає у визначенні його специфічної сутнісної характеристики, а також стійких взаємозв'язків тих властивостей, що виділяють його з-поміж інших видів контролю. З економічної точки зору, якість державного аудиту – це його здатність задовольнити суспільні потреби у достовірній, повній, точній і своєчасній інформації про те, як здійснюється державне управління.

Водночас існують визначальні фактори, що впливатимуть на якість державного аудиту, а саме: стан теорії державного аудиту має відображати сформованість понятійного апарату, основоположних постулатів і принципів, належний стан підтримання незалежності державних аудиторів, професіоналізм та дотримання норм етики аудиторів; стан методології державного аудиту, яка сьогодні має ґрунтуватися на Міжнародних стандартах вищих органів державного аудиту (ISSAI) і включати деталізацію на національному рівні у вигляді конкретних методик за формами проведення державного аудиту; має бути законодавчо закріплена організаційна система державного аудиту з чітким визначенням функцій, завдань і повноважень ВОДА, професійних вимог до державних аудиторів тощо; має існувати відпрацьований механізм оцінки якості державного аудиту, що включає тлумачення якості, чіткі і зрозумілі вимоги до неї з боку суспільства (як замовника державного аудиту) та систему контролю якості. Важливу роль відіграватимуть складові якості державного аудиту – якість системи у цілому та кожної конкретної аудиторської перевірки.

Забезпечення якості незалежного зовнішнього аудиту дозволить належним чином підтримати реформи системи державного управління, наслідками яких повинні стати законність, економічність, ефективність, результативність та прозорість управління державними фінансами. З огляду на це, виникає нагальна потреба у забезпеченні збалансованого механізму реагування органів державної влади, установ та організацій на висновки, пропозиції і рекомендації ВОДА в умовах дотримання принципів незалежності та гласності у його роботі.

Необхідно зауважити, що забезпечення контролю якості державного внутрішнього аудиту з організаційно-методологічної точки зору не має стати значною проблемою, адже на сьогодні вже існують відповідні напрацювання в цій сфері. Так, наприклад, Стандартами з аудиту державних фінансів передбачено, що якість планування, порядок здійснення перевірок та їхні висновки можуть ретельно розглядатися кваліфікованими співробітниками, які не були залучені до цих перевірок. Крім того, контроль якості забезпечується наступним: державні аудитори мають дотримуватися принципів незалежності, чесності, об'єктивності та конфіденційності, а також норм професійної поведінки; державні аудитори повинні мати відповідні навички, професійну компетентність, необхідну для виконання обов'язків з належною ретельністю; проведення аудиту має доручатися працівникам, що мають відповідну спеціальну підготовку і досвід, потрібні в даних умовах; керівники відділів мають здійснювати поточний контроль на всіх рівнях, щоб забезпечити розумну впевненість в тому, що виконана робота відповідає належному рівню якості; у випадку необхідності проводяться консультації зі спеціалістами, що мають належні знання; для виконання аналізу якості проведення перевірок особи, що були залучені до такого внутрішнього аудиту, можуть радитися із керівниками відповідних перевірок і регулярно інформувати керівництво про свої висновки тощо.

Утім цікавою може виявитися проблема забезпечення контролю якості зовнішнього державного аудиту, адже у цьому випадку йтиметься про ВОДА. Іншими словами, виникає питання – хто і як буде контролювати «головного контролера» держави і чи потрібний взагалі такий контроль? Контроль якості державного аудиту безумовно потрібний, адже його наявність є цілком логічною, виходячи з призначення і мети існування самої системи незалежного зовнішнього державного аудиту. Проте процедура здійснення такого контролю повинна мати належне обґрунтування.

При розробці системи контролю якості зовнішнього державного аудиту необхідно враховувати такі напрямки:

1. Внутрішній контроль якості, що виконується шляхом розробки і впровадження аудиторських стандартів і проведення внутрішніх перевірок роботи співробітників на предмет дотримання цих стандартів або визначених критеріїв. При цьому має відбуватися проведення вибіркового апостеріорного контролю з оцінкою виконання запланованих завдань контролю, об'єктивності й точності зібраних під час контролю доказів, надійності та ретельності висновків і рекомендацій, своєчасності підготовки, адекватності та конструктивності складених звітів за підсумками контролю. Крім того, особлива увага має приділятися підбору кадрів, їх компетентності, підвищенню кваліфікації, відповідальності кожного працівника за результати контролю тощо.

2. Зовнішній контроль якості, для забезпечення якого, необхідно дотримуватися наступного: наявність і функціонування ВОДА повинні бути легітимними (тобто чітко і недвозначно визначеними у Конституції та інших законах); ВОДА має користуватися високим ступенем довіри громадськості до результатів своєї діяльності, а його існування і функціонування – мати широку підтримку в суспільстві; повноваження ВОДА мають бути чіткими, зрозумілими, закріпленими у національному законодавстві; реалізація матеріалів проведених контрольних заходів повинна мати прозорі для громадськості наслідки і ґрунтуватися на принципі невідворотності покарання за порушення законодавчих вимог; можливість проведення періодичного контролю якості державного аудиту з боку представників відповідних міжнародних організацій (INTOSAI, EUROSAI та ін.) з наступним оприлюдненням висновків за результатами таких перевірок.

Таким чином, належне функціонування системи контролю якості державного аудиту потребує відповідного законодавчого та інформаційного забезпечення, що тісно пов'язане з необхідністю дотримання високої якості державного аудиту та принципу гласності. Адже оприлюднення достовірної, повної, об'єктивної та незалежної оцінки результатів соціально-економічного розвитку в державі дозволить забезпечити довіру суспільства до системи державного управління, а, отже, позитивно впливатиме на всі процеси, що відбуваються в Україні, стане основою побудови інноваційної моделі національної економіки, фактором забезпечення її сталого розвитку.

УДК 657.421.3

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Л. О. Тарасенко

Діяльність будь-якого підприємства ґрунтується на використанні певних засобів праці. З плином часу, можливим стає залучення таких засобів, які за відсутності фізичної форми приймають активну участь у досягненні мети підприємства, надають певні переваги його власникові. Ефективність використання неосяжних активів в першу чергу залежить від рівня ретельності складення облікової політики щодо таких активів.